

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ¹⁾**

z dnia 2007 r.

**zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej
wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego
w poszczególnych typach szkół**

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 lit. a i b ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. Nr 51, poz. 458, z późn. zm.³⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w załączniku nr 2 „Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych i gimnazjów”:

a) w dziale „Szkoła Podstawowa I i II Etap Edukacyjny”:

- w części „I Etap Edukacyjny klasy I – III Kształcenie Zintegrowane” po pozycji „Treści nauczania” dodaje się pozycję „Lektura” w brzmieniu:

„Lektura

Alan Aleksander Milne – Kubuś Puchatek, Chatka Puchatka; Władysław Bełza – Kto ty jesteś? Polak mały!; Jan Brzechwa – Moje ulubione wiersze; Wanda Chotomska – Legendy polskie; Alina i Czesław Centkiewiczowie – Anaruk, chłopiec z Grenlandii; Maria Kruger – Karolcia; Hugh Lofting – Doktor Dolittle i jego zwierzęta; Astrid Lindgren – Dzieci z Bullerbyn; ks. Jan Twardowski – Patyki i patyczki; Julian Tuwim - Wiersze dla dzieci: Lokomotywa, Słoń Trąbalski; inne wybrane utwory klasycznej literatury dziecięcej polskiej i światowej.”,

¹⁾ Minister Edukacji Narodowej kieruje działem administracji rządowej – oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 lipca 2006 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji Narodowej (Dz. U. Nr 131, poz. 907).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2781, z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 94, poz. 788, Nr 122, poz. 1020, Nr 131, poz. 1091, Nr 167, poz. 1400 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 208, poz. 1532 i Nr 227, poz. 1656 oraz z 2007 r. Nr 42, poz. 273 i Nr 80, poz. 542.

³⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 210, poz. 2041, z 2005 r. Nr 19, poz. 165 oraz z 2006 r. Nr 228, poz. 1669.

- w części „II Etap Edukacyjny klasy IV – VI” w części dotyczącej przedmiotu „Język polski” pozycja „Lektura” otrzymuje brzmienie:

„Lektura

1. Carlo Collodi – Pinokio; Karol Bunsch – Dzikowy Skarb (fragmenty); Daniel Defoe - Robinson Crusoe; Irena Jurgielewiczowa – Ten obcy; Rudyard Kipling - Księga Dżungli; Józef Ignacy Kraszewski – Stara Baśń (fragmenty); Clive Staples Lewis - Opowieści z Narnii, cz. I: Lew, Czarownica i stara szafa; Lucy Maud Montgomery - Ania z Zielonego Wzgórza; Zbigniew Nienacki - Pan Samochodzik i Templariusze; John Ronald Reuel Tolkien – Władca Pierścieni; Henryk Sienkiewicz - W pustyni i w puszczy; Alfred Szklarski - Tomek w krainie kangurów; ks. Jan Twardowski - Zeszyt w kratkę; Mark Twain - Przygody Tomka Sawyera.
2. Baśnie, legendy, opowiadania i utwory poetyckie pochodzące z regionu.
3. Inne teksty reprezentatywne dla źródeł kultury europejskiej.
4. Wybrane przez uczniów i nauczyciela stosownie do możliwości i potrzeb uczniów:
 - 1) utwory prozatorskie i poetyckie wprowadzające w polską tradycję i współczesność literacką,
 - 2) teksty reprezentatywne dla różnych rodzajów, gatunków i form artystycznego wyrazu, ze szczególnym uwzględnieniem utworów epickich, w tym odmian prozy fabularnej, literatury science fiction.
5. Teksty użytkowe, publicystyczne, popularnonaukowe, przedstawienia teatralne, filmy, słuchowiska radiowe, programy telewizyjne.”,

- b) w dziale „Gimnazjum III Etap Edukacyjny” w części dotyczącej przedmiotu „Język polski” pozycja „Lektura” otrzymuje brzmienie:

„Lektura

1. Wybrane utwory z klasyki światowej:

Biblia (w tym Pieśń nad Pieśniami, Hymn św. Pawła o miłości, Apokalipsa - fragmenty); Homer - Iliada lub Odyseja (fragmenty); Sofokles - Antygona; Pieśń o Rolandzie (fragmenty); William Szekspir - Romeo i Julia; Miguel Cervantes - Don Kichote (fragmenty); Karol Dickens - Opowieść wigilijna; Antoni Czechow - Śmierć urzędnika; Antoine de Saint Exupéry - Mały Książę; Ernest Hemingway - Stary człowiek i morze.
2. Wybrane utwory z klasyki polskiej:

Bogurodzica; Arkady Fiedler – Dywizjon 303; Aleksander Kamiński - Kamienie na szaniec; Melchior Wańkowicz – Ziele na kraterze; Miron Białoszewski - Pamiętnik z powstania warszawskiego (fragmenty); Jan Kochanowski – Pieśń: Czego chcesz od nas, Panie... oraz wybrane fraszki i treny; Ignacy Krasicki – wybrane bajki i jedna z satyr; Adam Mickiewicz - Ballady i romanse, Dziady cz. II, Pan Tadeusz (fragmenty); Henryk Sienkiewicz - Krzyżacy;

Aleksander Fredro – Zemsta; Bolesław Prus - Kamizelka; Juliusz Słowacki - Balladyna (fragmenty); Stefan Żeromski - Syzyfowe prace; Zofia Kossak – Szczucka – Bursztyny.

3. Wybór liryki XIX wieku, wybór poezji XX wieku (w tym utwory Krzysztofa Kamila Baczyńskiego, Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego, Zbigniewa Herberta, Marii Pawlikowskiej - Jasnorzewskiej, Tadeusza Różewicza, Wisławy Szymborskiej, Czesława Miłosza, ks. Jana Twardowskiego).
 4. Wybór nowelistyki XIX i XX wieku (w tym co najmniej jeden utwór pozytywistyczny).
 5. Wybrane utwory współczesnej prozy polskiej i dramatu.
 6. Wybrane utwory o dorastaniu, w tym powieści dla młodzieży np. Małgorzaty Musierowicz lub Ireny Jurgielewiczowej.
 7. Przykłady literatury regionalnej, wkład literatury regionalnej do ogólnopolskiej skarbnicy literackiej.
 8. Przykłady literatury biograficznej i pamiętnikarskiej (Paweł Zuchniewicz – Wujek Karol. Kapłańskie lata Papieża; Karolina Lanckorońska – Wspomnienia wojenne).
 9. Wybrane z czasopism i prasy codziennej teksty publicystyczne, informacyjne, reklamowe.
 10. Utwory zaproponowane przez uczniów i nauczyciela, w tym literatura popularna (co najmniej jeden w każdej klasie).
 11. Inne składniki kultury (przedstawienia teatralne, filmy, słuchowiska radiowe, programy telewizyjne, przekazy ikoniczne, poezja śpiewana).”;
- 2) w załączniku nr 4 „Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla liceów ogólnokształcących, liceów profilowanych, techników, uzupełniających liceów ogólnokształcących i techników uzupełniających”:

a) w dziale „Kształcenie w zakresie podstawowym” w części dotyczącej przedmiotu „Język polski” pozycja „Lektura” otrzymuje brzmienie:

„Lektura

1. Literatura polska:

Bogurodzica w kontekście poezji średniowiecznej; Jan Kochanowski – pieśni, treny (wybór); poezja baroku (wybór); Ignacy Krasicki – Pieśń: Hymn do miłości Ojczyzny, satyry i liryki (wybór); Stanisław Staszic – Przestrogi dla Polski (fragmenty); Adam Mickiewicz - Pan Tadeusz, Dziady cz. III; Juliusz Słowacki – Kordian lub Zygmunt Krasiński – Nie-Boska komedia (wybrane sceny z dramatu), Listy (wybór); wybór poezji romantycznej (w tym utwory Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Cypriana Kamila Norwida); Bolesław Prus - Lalka; Eliza Orzeszkowa - Nad Niemnem (fragmenty); Henryk Sienkiewicz - Quo vadis, Potop; wybór poezji młodopolskiej; Stanisław Wyspiański – Wesele; Władysław Stanisław Reymont - Chłopi, tom I: Jesień; Stefan Żeromski – Ludzie bezdomni, Przedwiośnie; Maria Dąbrowska – Noce i dnie (fragmenty);

Zofia Nałkowska – Granica; Sławomir Mrożek - Tango; Tadeusz Borowski - Pożegnanie z Marią (wybór); Gustaw Herling-Grudziński – Inny świat (fragmenty); Jan Dobraczyński – Listy Nikodema; wybór poezji XX wieku (w tym utwory Bolesława Leśmiana, Leopolda Staffa, Juliana Tuwima, Marii Pawlikowskiej - Jasnorzewskiej, Czesława Miłosza, Krzysztofa Kamila Baczyńskiego, Zbigniewa Herberta, Tadeusza Różewicza, Mirona Białoszewskiego, Wisławy Szymborskiej, Stanisława Barańczaka, ks. Jana Twardowskiego); Jan Paweł II – Pamięć i tożsamość; Ryszard Kapuściński – Cesarz; abp Kazimierz Majdański – Będziecie Moimi świadkami...; inne wybrane fragmenty prozy dokumentalnej (reportaż, dziennik, pamiętnik) i eseistycznej; inne utwory zaproponowane przez uczniów i nauczyciela; teksty kultury (adaptacje filmowe powieści i inne filmy, spektakle teatralne, utwory muzyczne, obrazy, słuchowiska, programy telewizyjne, teksty prasowe).

2. Literatura powszechna:

Sofokles - Król Edyp; Horacy - wybór pieśni; Wiliam Szekspir - Makbet; Molier - Świętoszek; Johann Wolfgang von Goethe – Cierpienia młodego Wertera (fragmenty); Fiodor Dostojewski – Zbrodnia i kara; Joseph Conrad – Lord Jim; Clive Staples Lewis - Listy starego diabła do młodego; George Orwell – Folwark zwierzęcy.”,

b) w dziale „Kształcenie w zakresie rozszerzonym” w części dotyczącej przedmiotu „Język polski” pozycja „Lektura” otrzymuje brzmienie:

„Lektura

1. Literatura polska:

Jan Kochanowski - Treny; wybrany dramat romantyczny Juliusza Słowackiego lub Zygmunta Krasińskiego; Stanisław Ignacy Witkiewicz – Szewcy (fragmenty); Maria Kuncewiczowa – Cudzoziemka; Wiesław Myśliwski – Kamień na kamieniu lub Antoni Libera - Madame; wybrany utwór polskich pisarzy emigracyjnych (Andrzeja Bobkowskiego i Józefa Mackiewicza).

2. Literatura powszechna:

Dante Alighieri - Boska Komedia (fragmenty Piekła); Franz Kafka – Proces (fragmenty); Michaił Bułhakow - Mistrz i Małgorzata; Święty Augustyn - Wyznania (fragmenty); Platon – Obrona Sokratesa.

3. Zaproponowany przez uczniów i nauczyciela utwór literatury polskiej, europejskiej lub światowej.”.

§ 2. 1. Wykaz lektur określony w załącznikach nr 2 i 4 do rozporządzenia, o którym mowa w § 1, w brzmieniu nadanym niniejszym rozporządzeniem, jest realizowany począwszy od roku szkolnego 2007/2008 odpowiednio w klasach I i IV szkoły podstawowej, w klasach I gimnazjum i w klasach I szkół ponadgimnazjalnych: zasadniczej szkoły zawodowej, liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego, technikum, uzupełniającego liceum ogólnokształcącego i technikum uzupełniającego.

2. W pozostałych klasach szkół wymienionych w ust. 1 do zakończenia etapu edukacyjnego stosuje się dotychczasowy wykaz lektur.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 2007 r.

**Minister
Edukacji Narodowej**

UZASADNIENIE

Nowelizacja rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. Nr 51, poz. 458, z późn. zm.) ma na celu stworzenie listy lektur obowiązkowych w szkole podstawowej dla I etapu edukacyjnego - klasy I-III (kształcenie zintegrowane), a także uzupełnienie lektur z języka polskiego w podstawie programowej kształcenia ogólnego w szkole podstawowej dla II etapu edukacyjnego (klasy IV-VI) i gimnazjum oraz w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla liceów ogólnokształcących, liceów profilowanych, techników, uzupełniających liceów ogólnokształcących i techników uzupełniających.

Proponowana zmiana polega na wskazaniu tytułów lektur obowiązkowych dla poszczególnych etapów edukacyjnych. Rozporządzenie jest odpowiedzią na liczne głosy środowiska nauczycielskiego i rodziców domagających się określenia podstawowego kanonu lektur obowiązujących we wszystkich szkołach polskich.

Obowiązująca dotąd duża dowolność w wyborze lektur powodowała, iż nauczyciele, przy wyborze lektury, nie zawsze uwzględniali standardy egzaminacyjne, co mogło mieć wpływ na wyniki sprawdzianów i egzaminów. Określenie wykazu pozycji literackich obowiązujących na poszczególnych etapach edukacyjnych nie ogranicza wpływu ani nauczycieli, ani uczniów na poszerzenie tej listy. Nadal nauczyciele będą mogli również wybrać pozycje lektur według zainteresowań uczniów.

Wykaz lektur dla klas I – III szkoły podstawowej

Proponowane lektury reprezentują polską i światową klasykę. Popularyzują wartości humanistyczne, uczą patriotyzmu, poszanowania dla innych ludzi. Jednocześnie są łatwe w odbiorze, zawierają interesujące treści, napisane (lub przetłumaczone) pięknym językiem literackim uczącym poprawnej polszczyzny. Zachęcają uczniów do samodzielnego czytania.

Wykaz lektur dla klas IV – VI szkoły podstawowej

Wykaz obejmuje najpopularniejsze utwory literackie od wielu lat obecne na lekcjach języka polskiego w szkole podstawowej.

Popularna powieść „Stara baśń” J.I.Kraszewskiego przedstawia proces kształtowania się prehistorycznych początków państwa polskiego, zdobywania władzy i skupienia wokół niej sąsiednich plemion słowiańskich przez legendarnego króla Piasta.

Inne utwory kształtują postawy patriotyczne i przywiązanie do wartości chrześcijańskich, np. K. Bunsch – „Dzikowy skarb”, popularyzują uczucie miłości i przywiązania do najbliższych, mówią o potrzebie trwałości rodziny i jej roli w życiu dziecka i społeczeństwa (C. Collodi – „Pinokio”, R. Kipling – „Księga dżungli”, C. S. Lewis – „Opowieści z Narnii”, J. Twardowski – „Zeszyt w kratkę”, I. Jurgielewiczowa – „Ten obcy”, L. M. Montgomery – „Ania z Zielonego Wzgórza”). Znajdujące się w zestawie powieści przygodowe krzewią przyjaźń i odpowiedzialność za drugiego człowieka, a także zawierają wiele treści poznawczych, m.in. z historii, geografii, przyrody (D. Defoe – „Robinson Crusoe”, H. Sienkiewicz – „W pustyni i w puszczy”, A. Szklarski – „Tomek w krainie kangurów”, M. Twain – „Przygody Tomka Sawyer’a”, Z. Nienacki – „Pan Samochodzik i Templariusze”).

Wprowadzono współczesną powieść J.R.R. Tolkiena – Władca Pierścieni, napisaną z epickim rozmachem. Wykreowany przez wyobraźnię autora świat Śródziemia (świat fantastyczny), ukazany został wszechstronnie i szczegółowo w sposób równie pełny i bogaty jak świat realny.

Wykaz lektur dla gimnazjum

Zestaw najbardziej znanych dzieł literatury polskiej i światowej skonstruowany jest w taki sposób, by pokazać uczniom rozwój literatury na przestrzeni wieków i źródła tradycji europejskiej kultury. Stąd obecność najstarszych pomników piśmiennictwa, jak np. Biblia czy dramat Sofoklesa. Średniowiecze reprezentuje „Pieśń o Rolandzie” i polska „Bogurodzica”. Dzieła Kochanowskiego, Szekspira, Cervantesa, Krasickiego, Mickiewicza, Słowackiego, Fredry, Dickensa, Czechowa, Prusa mają pokazać rozwój europejskiej, a na tym tle polskiej, tradycji literackiej do czasów współczesnych.

Bogato reprezentowana twórczość XX wieku (Saint Exupéry, Hemingway, Białoszewski, Żeromski) pozwoli uczniom poznać dorobek umysłowy pokoleń im najbliższych. Proponowane utwory Fiedlera, Kamińskiego i Zofii Kossak-Szczuckiej mówią o dawnym i obecnym pojmowaniu patriotyzmu, promują postawy zaangażowania na rzecz własnego środowiska i odpowiedzialności za los grupy społecznej i całej Ojczyzny.

Wykaz lektur dla szkół ponadgimnazjalnych

Na tym etapie edukacyjnym proponuje się zapoznanie uczniów z dziedzictwem literackim kolejnych epok od starożytności po wiek XX. Z dzieł literatury światowej w takim ujęciu obecni są autorzy od Sofoklesa i Horacego poprzez Szekspira i Moliera do Orwella i dowolnie wybranego twórcy współczesnego. Taki dobór pozwala także poznać różne gatunki literackie.

W podobny sposób – to znaczy z uwzględnieniem utworów z kolejnych epok wraz z pokazaniem różnic w gatunkach literackich – skonstruowany jest zestaw literatury polskiej. Od najstarszego zabytku piśmiennictwa

„Bogurodzica”, aż do dzieł twórców współczesnych jak Barańczak, Kapuściński, Myśliwski.

Utworki literackie z poszczególnych epok reprezentują różnorodne gatunki. Po „Bogurodzicy” następuje prezentacja Kochanowskiego i dzieł baroku, oświecenia (Krasicki), romantyzmu (Mickiewicz, Krasiński, Norwid), Młodej Polski, międzywojnia (Staff, Tuwim, Leśmian, Pawlikowska-Jasnorzewska).

I wreszcie bogaty zestaw dorobku kultury twórców powojennych i współczesnych, w tym dwoje noblistów (Szymborska i Miłosz).

Proza polska reprezentowana jest przez Prusa, Orzeszkową, Żeromskiego, Reymonta, Sienkiewicza.

Osobne miejsce zajmują dzieła o wielkim ładunku patriotyzmu, nacechowane głębokim humanizmem i wartościami chrześcijańskimi (Jan Paweł II, Jan Dobraczyński, ks. Jan Twardowski).

W kształceniu w zakresie rozszerzonym zaproponowano wzbogacenie listy lektur obowiązkowych o „Wyznania” Świętego Augustyna oraz Platona „Obronę Sokratesa” mając na uwadze ich znaczenie dla rozwoju myśli i tradycji europejskiej i chrześcijańskiej.

Proponuje się, aby przepisy projektowanego rozporządzenia weszły w życie z dniem 1 września 2007 r.

W roku szkolnym 2007/2008 zmiany obowiązywać będą wyłącznie w klasach rozpoczynających dany etap edukacyjny (tj. klasy I i IV szkoły podstawowej w klasach I gimnazjów i w klasach I szkół ponadgimnazjalnych).

Wejście w życie projektowanych zmian w roku szkolnym 2007/2008 nie będzie miało bezpośredniego wpływu na programy nauczania i podręczniki szkolne wybierane przez nauczycieli do realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego z języka polskiego w poszczególnych typach szkół. O czasie i liczbie godzin przeznaczonych do omawiania poszczególnych lektur z młodzieżą decydują nauczyciele języka polskiego w ramach godzin przewidzianych na ten przedmiot.

Należy zwrócić uwagę, że nie będzie to miało również wpływu na standardy wymagań egzaminacyjnych, które są podstawą opracowywania każdego roku innych arkuszy egzaminacyjnych do przeprowadzenia egzaminu maturalnego. Opracowane wykazy lektur uwzględniają standardy egzaminacyjne oraz propozycje lektur do omówienia zawarte w informatorach dla uczniów. Ponadto powyższe zmiany lektur nie ograniczają możliwości wyboru utworów zaproponowanych przez uczniów i nauczyciela. W większości szkół były one wybierane i omawiane na lekcjach języka polskiego. Nowelizacja rozporządzenia w tym zakresie tylko ukierunkowuje ten wybór i nie poszerza żadnych zadań uczniów, ponieważ nie zmieniają się treści i cele kształcenia z języka polskiego oraz standardy wymagań egzaminacyjnych.

Projekt rozporządzenia został udostępniony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Edukacji Narodowej, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o *działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa* (Dz. U. Nr 169, poz. 1414). Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad ww. projektem rozporządzenia.

Przedmiot regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Ocena skutków regulacji (OSR)

1. Podmioty, na które oddziałuje projektowana regulacja

Projekt rozporządzenia dotyczy uczniów i nauczycieli. Będzie miał bezpośredni wpływ na kształtowanie postaw uczniów w procesie dydaktyczno-wychowawczym. Ujednolici lektury omawiane na poszczególnych etapach edukacyjnych we wszystkich typach szkół.

2. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia został przekazany do konsultacji następującym partnerom społecznym:

- 1) Zarządowi Głównemu Związku Nauczycielstwa Polskiego;
- 2) Sekcji Krajowej Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”;
- 3) Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność 80”;
- 4) Zarządowi Krajowemu Związku Zawodowego Nauczycieli Średnich Szkół Leśnych w Polsce;
- 5) Zarządowi Głównemu Związku Rzemiosła Polskiego;
- 6) Wolnemu Związkowi Zawodowemu „Sierpień 80”;
- 7) Społecznemu Towarzystwu Oświatowemu;
- 8) Zarządowi Głównemu Związku Zakładów Doskonalenia Zawodowego;
- 9) Zarządowi Głównemu Stowarzyszenia Oświatowców Polskich;
- 10) Komendzie Głównej Ochotniczych Hufców Pracy;
- 11) Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych;
- 12) Konfederacji Pracodawców Polskich;
- 13) Krajowej Izbie Gospodarczej;
- 14) Business Centre Club – Związek Pracodawców;
- 15) Krajowemu Forum Oświaty Niepublicznej;
- 16) Stowarzyszeniu Nauczycieli Polonistów;
- 17) Polskiej Izbie Książki;
- 18) Polskiemu Towarzystwu Walki z Kalectwem;
- 19) Polskiemu Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym;
- 20) Instytutowi Badań Literackich PAN;

- 21) Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego;
- 22) Edukacyjnemu Porozumieniu Rodziców;
- 23) Radzie Głównej Szkolnictwa Wyższego;
- 24) Państwowej Komisji Akredytacyjnej;
- 25) Konferencji Rektorów Akademickich Uczelni Niepaństwowych.

I. W toku **uzgodnień międzyresortowych** większość resortów nie zgłosiła żadnych uwag. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego zgłosiło:

1. Uwagi dotyczące podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych i gimnazjów:

- 1) w dziale „Szkoła Podstawowa I i II Etap Edukacyjny” w części „II Etap Edukacyjny klasy IV-VI” w spisie lektur dodać pozycję: Stanisław Lem – Bajki robotów (wybór).

Uwaga ta została uwzględniona poprzez dodanie w ust. 4 w lit. b pozycji „literatura science fiction”.

- 2) w dziale „Gimnazjum III Etap Edukacyjny” w spisie lektur:

- a) w ust. 2 zamiast pozycji „Jan Dobraczyński – Marcin powraca z daleka” wpisać pozycję „Melchior Wańkowicz – Ziele na kraterze”;
- b) w ust. 3 po Marii Pawlikowskiej - Jasnorzewskiej wprowadzić autora „Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego”, natomiast po Czesławie Miłoszu – wprowadzić „Zbigniewa Herberta”.

Uwagi zostały uwzględnione.

2. Uwagi dotyczące podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceów ogólnokształcących, liceów profilowanych, techników, uzupełniających liceów ogólnokształcących i techników uzupełniających:

- 1) w dziale „Kształcenie w zakresie podstawowym” w spisie lektur:

- a) w ust. 1:

- wyrazy „poezja baroku (wybór)” zastąpić wyrazami „poezja baroku (wybór, w tym: Jan Andrzej Morsztyn, Wacław Potocki, Wespazjan Kochowski)”;

Uwagi nieuwzględniono. Część poezji wymienionych poetów znajduje się w podręcznikach dla szkół ponadgimnazjalnych.

- po wyrazach „Juliusz Słowacki – Kordian” skreślić wyraz „lub” i wpisać „(wybrane sceny)” i dalej po wyrazach „Zygmunt Krasiński – Nieboska komedia (wybrane sceny)” postawić przecinek i dodać „Listy (wybór)”.

Uwaga częściowo uwzględniona (Kordian w całości lub „Zygmunt Krasiński – Nie-Boska komedia (wybrane sceny z dramatu), dodano

pozycję „Listy” (wybór);

- po wyrazach „Stefan Żeromski – Ludzie bezdomni, Przedwiośnie” dodać „Witold Gombrowicz – fragmenty prozy; Brunon Schulz – Sklepy cynamonowe (wybór)”.

Uwagi nie uwzględniono.

- zamiast pozycji „Jan Dobraczyński – Listy Nikodema” wpisać „G. Herling-Grudziński – Inny świat (fragmenty)”.

Uwaga została uwzględniona.

- w wyborze poezji XX wieku zamiast „Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej” wpisać „Jana Lechonia” oraz dodać „Kazimierza Wierzyńskiego” i dalej po wyrazach „ks. Jana Twardowskiego” dodać „Jarosława Marka Rymkiewicza.

Uwaga nieuwzględniona. Poezja Lechonia jest umieszczona w podręcznikach do języka polskiego dla szkół ponadgimnazjalnych.

- po wyrazach „Wiesław Myśliwski – Kamień na kamieniu” skreślić średnik i wpisać „lub Antoni Libera – Madame”.

Uwagę uwzględniono. Zapis przeniesiono do kształcenia w zakresie rozszerzonym.

- b) w ust. 2 dodać ”Fiodor Dostojewski – Zbrodnia i kara; Joseph Conrad – Lord Jim”.

Uwagę uwzględniono i dodano te powieści.

2) w dziale „Kształcenie w zakresie rozszerzonym” w spisie lektur:

a) w ust. 1:

- dodać „Rzewuski – „Pamiętniki Soplicy (wybór); Stanisław Ignacy Witkiewicz – Szewcy; Gombrowicz – Trans-Atlantyk, Mickiewicz – Droga donikąd”.

Uwaga została częściowo uwzględniona.

- po wyrazach „Maria Kuncewiczowa – Cudzoziemka” skreślić średnik i zamiast wyrazów „Jan Dobraczyński – Cień Ojca” wpisać Hanna Malewska – Sir Tomasz More odmawia”.

Zrezygnowano z wprowadzenia utworu Jana Dobraczyńskiego – Cień Ojca.

- b) w ust. 2 wprowadzić Goethe „Faust (fragmenty)” i Kafka – Proces.

Wprowadzono inny niż proponowany przez MKiDzN utwór Johanna Wolfganga von Goethe – Cierpienia młodego Wertera (fragmenty) oraz dodano F. Kafka – Proces (fragmenty).

II. Uwagi do projektu zgłosił **Związek Nauczycielstwa Polskiego**. ZNP w całości odrzucił projekt rozporządzenia podnosząc, iż ma on charakter ideologiczny i pomija autorów wybitnych dzieł literatury narodowej i powszechnej.

Ministerstwo Edukacji Narodowej nie podziela stanowiska ZNP, że projekt rozporządzenia pomija autorów wybitnych dzieł literatury narodowej i powszechnej. Dzieła autorów G. Herlinga-Grudzińskiego, F. Dostojewskiego, F. Kafki i J. W. Goethego znajdują się w literaturze dla szkół ponadgimnazjalnych.

III. Uwzględnione zostały uwagi **kuratorów oświaty** w części propozycji wykazu lektur dla I i II etapu edukacyjnego szkoły podstawowej.

Wprowadzono do lektur szkolnych utworów J.R.R. Tolkiena – Władca Pierścieni.

W podstawie programowej kształcenia ogólnego dla liceów ogólnokształcących, liceów profilowanych, techników, uzupełniających liceów ogólnokształcących i techników uzupełniających, w wykazie lektur do kształcenia w zakresie rozszerzonym dodano pkt 3 dający możliwość wyboru przez uczniów i nauczyciela innych utworów reprezentatywnych dla kultury polskiej, europejskiej lub światowej.

Poszerzenie wykazu lektur o możliwość wyboru pozwoli na zachowanie autonomii szkół w zakresie doboru tekstów zgodnie z zainteresowaniami uczniów.

IV. Do Ministra Edukacji Narodowej wpłynął protest **Stowarzyszenia Rodziny Henryka Sienkiewicza** z wnioskiem o wykreślenie z lektur szkolnych książek Henryka Sienkiewicza. Ze względu na ich dużą wartość literacką i wychowawczą dzieła Henryka Sienkiewicza pozostaną w dalszym ciągu w kanonie lektur dla poszczególnych typów szkół.

Ministerstwo Edukacji Narodowej uważa, że nauczyciele języka polskiego znający literaturę i jej wartości oraz opinie o utworach, szczególnie po szerokiej debacie publicznej, jak odbyła się w mediach, skorzystają z możliwości wyboru także innych cennych dzieł literatury polskiej, europejskiej i światowej.

V. Sekcja Krajowa Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” przedstawiła wstępne uwagi do projektu w sprawie lektur:

1. Za korzystne uznano określenie kanonu lektur już dla I etapu edukacyjnego w szkole podstawowej. Zwrócono uwagę, aby lektury w okresie wczesnoszkolnym były bardziej dostosowane do współczesnej wyobraźni dziecka, czego może nie spełnić np. utwór Marii Konopnickiej „Na jagody”.
2. Wniesiono również o wykreślenie w spisie lektur dla II etapu edukacyjnego pozycji „Sposób na Alcybiadesa” Edmunda Niziurskiego. Zwrócono uwagę, iż utwór ten nie odzwierciedla realiów współczesnej szkoły.

3. Podniesiono również, iż w przedstawionej ofercie wyraźnie zaznacza się brak literatury współczesnej.

Powyższe uwagi zostały uwzględnione.

4. Zaproponowano skreślenie utworu Jana Dobraczyńskiego „Marcin powraca z daleka”.

Uwaga została uwzględniona.

5. Podniesiono, iż w szkołach ponadgimnazjalnych nauczyciele upominają się o obecność tekstów Dostojewskiego – Zbrodnia i kara, Kafki – Proces, Gombrowicza – Ferdydurke, Conrada – Lord Jim, Bułhakowa – Mistrz i Małgorzata, ew. Solżenicyna.

W większości uwagi zostały uwzględnione.

Sekcja Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” pozytywnie oceniła przepis § 2 projektu rozporządzenia, który mówi o etapowym wprowadzeniu zmian lektur szkolnych od pierwszych klas poszczególnych etapów edukacyjnych, a w klasach programowo wyższych pozostawiając dotychczasowe rozwiązania.

VI. Polska Izba Książki wyraziła krytyczną opinię w sprawie proponowanych zmian w lekturach szkolnych. Część uwag została uwzględniona.

VII. Zarząd Główny Społecznego Towarzystwa Oświatowego uważa, że do kanonu utworów literackich, z którymi powinna zapoznać się młodzież należą m.in. dzieła tak wybitnych pisarzy jak: Witold Gombrowicz, Stanisław Witkiewicz (Witkacy), Gustaw Herling-Grudziński, Józef Mackiewicz, Włodzimierz Odojewski, Joseph Conrad, Franz Kafka, Fiodor Dostojewski i wniósł o uwzględnienie ich twórczości w projekcie rozporządzenia.

Projekt uwzględnia utwory Józefa Mackiewicza oraz Stanisława Witkiewicza (Witkacego) – Szewcy, Josepha Conrada – Lorda Jima, Fiodora Dostojewskiego – Zbrodnię i karę.

VIII. Stowarzyszenie Nauczycieli Polonistów wniosło istotne krytyczne uwagi merytoryczne dotyczące utworu „Stara baśń”. Zwrócono uwagę, iż jest to tekst martwy czytelniczo.

Jednak Ministerstwo Edukacji Narodowej uznając wartość powieści ze względu na przedstawienie w niej prehistorycznych początków kształtowania się państwa polskiego postanowiło, aby znalazła się w kanonie lektur dla uczniów II etapu edukacyjnego szkół podstawowych.

Stowarzyszenie protestuje przeciwko wykluczeniu utworu „Ferdydurke” głęboko osadzonego w dwudziestowiecznej kulturze polskiej. Stowarzyszenie niepokoi także tendencja wyizolowania nauczania literatury polskiej z uniwersalnego kontekstu literatury światowej,

a pozbawienie uczniów szkół średnich kontaktu z twórczością Goethego, Dostojewskiego, Kafki, Conrada spowoduje głęboką wyrwę w humanistycznej świadomości współczesnego pokolenia Polaków.

W części uwagi uwzględniono poprzez wprowadzenie w lekturach szkolnych dzieł Goethego, Dostojewskiego, Conrada.

IX. Stowarzyszenie Dyrektorów Szkół Średnich uważa, że kanon lektur powinien być podporządkowany określonej celowi: kogo chcemy wychować i jaki powinien być absolwent szkoły. Ministerstwo Edukacji Narodowej podziela w pełni te cele. Oprócz opowieści przygodowych w kanonie lektur muszą być dzieła podejmujące ważne problemy ludzkiej egzystencji. Część uwag uwzględniono. Uwagi krytyczne odnoszące się do strategii prac programowych ze wszystkich przedmiotów będą uwzględnione w dalszym etapie podejmowanych działań w tym zakresie.

X. Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich wniosła uwagi do kanonu lektur gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych. Część uwag uwzględniono (dodano Goethego, Conrada, Witkacego i Grudzińskiego).

Ponadto wpłynęło bardzo dużo uwag i opinii innych organizacji, osób prawnych i osób fizycznych krytycznie oraz pozytywnie oceniających zmiany w rozporządzeniu. Do Ministerstwa Edukacji Narodowej wpłynęło również dużo propozycji dotyczących umieszczenia jeszcze innych utworów pisarzy z różnych okresów i współczesnych, ale z uwagi na określony czas kształcenia w poszczególnych typach szkół i określoną liczbę godzin przeznaczonych na realizację treści podstawy programowej z języka polskiego nie można było ich uwzględnić.

Nauczyciel języka polskiego już dzisiaj ma duże problemy z realizacją całości programu zawartego w podstawie programowej kształcenia ogólnego. Stąd przy tak dużych, różnorodnych propozycjach warto mieć na uwadze, że czas przeznaczony na realizację zajęć edukacyjnych z języka polskiego w poszczególnych typach szkół nie zostanie zwiększony.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych

Rozporządzenie nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Może mieć niewielki wpływ na zbiór księgozbioru bibliotek szkolnych. Jednak większość pozycji lektur wskazanych w wykazach dla poszczególnych etapów kształcenia znajdowała się w zbiorach bibliotek i była omawiana przez nauczycieli, mimo że podstawa programowa kształcenia ogólnego z języka polskiego nie określała tytułów lektur dla szkoły podstawowej. Wykazy lektur wchodzi do realizacji od roku szkolnego 2007/2008, ale tylko od klas pierwszych danego etapu edukacyjnego. Wskazane tytuły lektur w podstawie programowej z języka polskiego są lekturami powszechnie znanymi i omawianymi przez nauczycieli od wielu lat.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy

Rozporządzenie nie wpłynie na rynek pracy.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Rozporządzenie nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Rozporządzenie nie będzie miało bezpośredniego wpływu na sytuację i rozwój regionalny.